

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

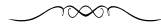
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δ/νσις : Ιωάννου Γενναδίου 14 – 115 21, Αθήναι

Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail: contact@ecclesia.gr

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΤΥΠΟΥ, ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΩΤΙΣΕΩΣ

Αθήνα 19 Οκτωβρίου 2020

Δ Ε Λ Τ Ι Ο Τ Υ Π Ο Υ

Θ' ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

Ολοκληρώθηκαν το Σάββατο 17 Οκτωβρίου οι εργασίες του Θ' Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου, το οποίο διοργάνωσε διαδικτυακά η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Ελλάδος διά της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητας στο Συνοδικό Μέγαρο της Εκκλησίας της Ελλάδος με θέμα: *«Τα Οικονομικά του Αγώνος- Η επίτευξη και η αναγνώριση της Ελληνικής Ανεξαρτησίας»*.

Το παρόν Συνέδριο εντάσσεται σ' ένα κύκλο δέκα Επιστημονικών Συνεδρίων με γενικό θέμα: *«1821-2021: 10 Επιστημονικά Συνέδρια για τα 200 χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης»*.

Κατά τις ημέρες αυτές έλαβαν χώρα πέντε Συνεδρίες, μετά το πέρας των οποίων υποβάλλονταν ερωτήσεις των ακροατών και των Εισηγητών του Συνεδρίου, με αποτέλεσμα να αναπτύσσεται εποικοδομητικό διάλογος.

Την Παρασκευή 16 Οκτωβρίου, στον εναρκτήριο χαιρετισμό του ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμος τόνισε: *«Γιατί η Εκκλησία μας*

μελετά και αναδεικνύει αυτές τις παραμέτρους του Αγώνα, σ' αυτή την κρίσιμη εθνικά συγκυρία;

Πρώτα απ' όλα, διότι η σύγχρονη απόλυτη προσήλωση στα οικονομικά αγαθά, στρεβλώνει την θεμιτή επιδίωξη της αρετής σε ασυλλόγιστη θήρευση της ατομικής εξασφάλισης. Λησμονούμε, δηλαδή, στην καθημερινότητά μας την χριστεπώνυμη αλήθεια «ουκ επ' άρτω μόνον ζήσεται άνθρωπος», που ευαγγελίζει ο Απόστολος Λουκάς (εφ. Δ', στ. 4-5) .

Έπειτα, εν μέσω της διεθνούς πολιτικής αστάθειας που περικυκλώνει την πατρίδα μας και της ασάφειας του παγκόσμιου προσανατολισμού, οι προβληματισμοί του παρόντος φωτίζουν την ζωογόνο αξία του παρελθόντος και των προγόνων μας.

Ως εκ τούτου, η αναφορά του Συνεδρίου μας στην εμβληματική προσωπικότητα του ερκυραίου υβερνήτη, αποτελεί φόρο τιμής στην ηθική ακεραιότητά του, στην οποία η θεωρία και η πράξη συμπληρώνονται αμοιβαία.».

Ακολουθως ο Μακαριώτατος στο μήνυμά Του ανέφερε ότι: «Η Εκκλησία της Ελλάδος έχει προετοιμάσει και άλλες εκδηλώσεις, λατρευτικές, επιστημονικές, καλλιτεχνικές, πολιτιστικές, οι οποίες θα παρουσιασθούν καθ' όλη τη διάρκεια του επετειακού έτους 2021 από την Ιερά Σύνοδο, την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών και από τις κατά τόπους Ιερές Μητροπόλεις. Επιδίωξή μας είναι να βοηθήσουμε τους Έλληνες και τις Ελληνίδες, ιδιαίτερα δε τους νέους μας, να αξιοποιήσουν τα διδάγματα της πορείας του Έθνους, ώστε να αναζητήσουμε όλοι μαζί υψηλότερες δυνατότητες στον ορίζοντα του βίου μας. [...] Ευχαριστώ εκ βάθους καρδιάς τους Ακαδημαϊκούς και τους Πανεπιστημιακούς Διδασκάλους, τους Ερευνητές, καθώς και τους Εκπροσώπους του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων και της Αγιωνύμου Αθωνικής Πολιτείας, που συμμετέχουν σ' αυτό καθώς και τους Διοργανωτές του.»

Εν συνεχεία, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνάτιος, Πρόεδρος της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτισμικής Ταυτότητας, μέσω διαδικτυακής συνδέσεως, σημείωσε μεταξύ άλλων τα εξής: «*Η Νεώτερη Ελληνική Ιστορία έχει πέσει κατά καιρούς θύμα ιδεολογικών ερμηνειών και παρερμηνειών. Τα Συνέδρια αυτά δίνουν την ευκαιρία να ακουστούν διαφορετικές φωνές. Δεν επιδιώκουμε την ομοφωνία ή τη μονοτονία. Είμαστε, όμως, βέβαιοι ότι όλοι οι εισηγητές θα βασισθούν στις ιστορικές πηγές και θα μας βοηθήσουν να προσεγγίσουμε τα ιστορικά γεγονότα με σεβασμό στην αλήθεια και με πλούσια βιβλιογραφική τεκμηρίωση.*»

Στην πρώτη Συνεδρία, με θέμα «Το κόστος της Επανάστασης» και προεδρεύοντα τον Ελλογιμώτατο Καθηγητή του Δ.Π.Θ. και Πρόεδρο της Επιστημονικής Επιτροπής της Ειδ.Σ.Ε. Πολιτιστικής Ταυτότητας, κ. Εμμανουήλ Βαρβούνη, ομίλησαν οι παρακάτω εισηγητές αναφερόμενοι στα εξής θέματα:

Ο πρώτος εισηγητής, Ελλογιμώτατος κ. Γεώργιος Πουκαμισάς ανέπτυξε το θέμα: «**Τα οικονομικά της Φιλικής Εταιρείας**». Ο κ. Πουκαμισάς μεταξύ άλλων ανέφερε πως «με τη μύησή του, ο Παναγιώτης Σέκερης πρόσφερε 10.000 γρόσια. Άνοιγαν, επιτέλους, οι κάσες των μεγαλεμπόρων. Οι άλλοι μεγάλοι χρηματοδότες της Φιλικής Εταιρείας ήσαν οι Θράκες από τη Μεσημβρία του Ευξείνου Πόντου, αδελφοί Κουμπάροι, Σταμάτιος Αλέξανδρος- μεγαλέμποροι Οδησσού- και ο Κυριάκος ή Κυριακός, έμπορος στην Πόλη. [...] Μεγίστη φαίνεται πως υπήρξε η υποστήριξη του Ιωάννη Βαρβάκη, εγκατεστημένου από πολλά χρόνια, στη Ρωσία...»

Η δεύτερη εισήγηση, που πραγματοποιήσαν από κοινού οι Ελλογιμώτατοι κ.κ. Νικόλαος Τόμπρος και Νικόλαος Κανελλόπουλος, είχε ως θέμα: «**Σιτίζοντας και**

μισθοδοτώντας τα ένοπλα σώματα των επαναστατημένων Ελλήνων (1821-1829) Προσεγγίσεις οικονομικών μεγεθών.» Οι ομιλητές τόνισαν ότι: «Το πρώτο επαναστατικό έτος, η απουσία κεντρικής διοίκησης που θα αναλάμβανε να οργανώσει τον Ελληνικό Απελευθερωτικό Αγώνα και να επικεντρώσει τα αναγκαία για την συνέχισή του χρηματικά ποσά καλύφθηκε από την φιλοπατρία των αγωνιστών, την γενναιότητα και τον ενθουσιασμό τους.[...] Οι δε διατροφικές ανάγκες των αγωνιστών καλύφθηκαν κατά κύριο λόγο από ίδιους πόρους από τους τοπικού πληθυσμούς ή τις πολεμικές λύες».

Η τρίτη εισηγητής, Ελλογιμωτάτη κ. Κατερίνα Γαλάνη, ανέπτυξε το θέμα «*Το πλοίο ως οικονομικό και κοινωνικό κεφάλαιο κατά την Ελληνική Επανάσταση*» και ανέφερε ότι: «Τις παραμονές της Ελληνικής Επανάστασης, όπως έχει τεκμηριώσει πρόσφατη έρευνα, οι Έλληνες είχαν αναδειχθεί στους σημαντικότερους θαλάσσιους μεταφορείς της Ανατολικής Μεσογείου. Η γεωγραφική διασπορά του ελληνικού εμπορικού δικτύου, όπως περιγράφεται σε ένα απόσπασμα του αρχείου της Ύδρας, είναι πολύ εκτεταμένη. [...] Το δίκτυο επεκτείνεται μέχρι και την Ινδία...».

Ο τέταρτος εισηγητής Πανοσιολογιώτατος Μοναχός Κοσμάς Σιμωνοπετρίτης, Αρχιγραμματεύς της Ιεράς Κοινότητας του Αγίου Όρους, παρουσίασε το θέμα: «**Οι οικονομικές συνέπειες στο Άγιον Όρος από τη συμμετοχή του στην Επανάσταση του 1821**». Ο Εισηγητής επισήμανε πως «Ο εκ Σερρών έμπορος και τραπεζίτης Εμμανουήλ Παππάς, πιθανόν απεσταλμένος υπό της Φιλικής Εταιρείας, καταφθάνει στο Όρος για να συμβάλει στην εξέγερση της Μακεδονίας, προφανώς κατά τον Φεβρουάριο του 1821, κομίζοντας χρήματα από την προσωπική του περιουσία και όπλα για τις ανάγκες του εγχειρήματος. Παραμένει στο όρος συσκευτόμενος και απρακτών έως τον Μάιο. Στο διάστημα αυτό, ο ηγεμόνας της Θεσσαλονίκης Γιουσούφ μπέης, για να αποτρέψει εξέγερση,

συλλαμβάνει τους προκρίτους των χωριών της Χαλκιδικής, τους οικονόμους των αγιορείτικων μετοχίων και αρκετούς από τους εξέχοντες πολίτες της Θεσσαλονίκης και τους εγκλείει στις φυλακές ως ομήρους και εγγυητές της ησυχίας...»

Στην δεύτερη Συνεδρία, με θέμα «Δημόσια οικονομικά και χρηματοδότηση του Αγώνα» και προεδρεύοντα τον πολιτικό επιστήμονα και ιστορικό, κ. Κωνσταντίνο Χολέβα, ομίλησαν οι παρακάτω εισηγητές:

Πρώτα, η Ελλογιμωτάτη κ. Σοφία Καρύμπαλη, ανέπτυξε το θέμα *«Τα έσοδα του επαναστατημένου έθνους του 1821 ως βασικές πηγές οικονομικής ενδυνάμωσης του Αγώνα της Ανεξαρτησίας. Αδυναμία αξιοποίησής τους, κερδοσκοπίες και καταχρήσεις»*. Η ομιλήτρια υπογράμμισε μεταξύ άλλων ότι «ο ρόλος των Ελληνικών παροικιών του εξωτερικού κατά την διάρκεια της Οθωμανικής κυριαρχίας και κυρίως κατά τα επαναστατικά χρόνια υπήρξε σημαντικός και καταλυτικός, διότι οι νευραλγικές αυτές εμπορικές και πνευματικές εστίες του Ελληνισμού υπήρξαν πολύτιμοι αρωγοί και συνέβαλαν παντοιοτρόπως στον Αγώνα, κατά κύριο λόγο με την οικονομική τους στήριξη σε οικονομικά κρίσιμες περιόδους.»

Ο δεύτερος εισηγητής, Ελλογιμώτατος κ. Ευάγγελος Βενιζέλος, παρουσίασε το θέμα: *«Η αντίφαση του κυρίαρχου χρέους: Τα «δάνεια της Ανεξαρτησίας» γενετικό βάρος του νέου Ελληνικού κράτους και πράξη αναγνώρισης της κυριαρχίας του»*. Τόνισε μεταξύ άλλων πως «τα δάνεια της Ανεξαρτησίας είναι πράξη εξωτερικής πολιτικής [...] Τα πρώτα δάνεια διοχετεύονται στην κεντρική εξουσία και στις ένοπλες δυνάμεις, ενώ το δεύτερο συνάπτεται προς αναδιάρθρωση του πρώτου.». Τέλος, σε ερώτηση που του υποβλήθηκε, σημείωσε χαρακτηριστικά ότι «για τα δεδομένα της εποχής οι όροι των δανείων δεν ήταν καταπλεονεκτικοί».

Ο τρίτος εισηγητής, Αιδεσιμολογιώτατος π. Ηλίας Δροσινός, παρουσίασε το θέμα: **«Το χρονικό της εξευρέσεως του πρώτου Δανείου προς τον ελληνικό λαό δια τον Απελευθερωτικό Αγώνα του 1821 (με βάσιν ανέκδοτου υλικού των πρωταγωνιστών)»**. Ο ομιλητής περιέγραψε χαρακτηριστικά: «Σε άλλη επιστολή από την Μασσαλία προς τον Αθανάσιο Οικονόμου στην Οδησό, λέγει: “έδωκε η Γαλλική διοίκηση προσταγή προς τα σύνορά της να μην αφήσει περισσότερο αυτούς να περάσουν όπου θέλουν να πηγαίνουν διά την Ελλάδα. Λοιπόν, ημπορείς να ιδεαστείς πόσον εταράχθην μ’ ολον τούτο;” ...».

Ο τέταρτος εισηγητής, Ελλογιμώτατος κ. Ιωάννης Σαραντάκης, παρουσίασε το θέμα: **«Ο δανεισμός από την Αγγλία για την επίτευξη της Ανεξαρτησίας του Γένους»**. Ο Ελλογιμώτατος ανέφερε: «Η σύναψη του δανείου θεωρήθηκε ως νίκη της αγγλόφιλης παράταξης, που ως υποστηρικτές την καρπώθηκαν οι Μαυροκορδάτος και Κουντουριώτης. Η δανειακή σύμβαση γινόταν στο Λονδίνο και εκεί μετέβη η Επιτροπή Δανείου. Η αγγλική πλευρά είχε προσδιορίσει τον δανειοδότη, το ποσό και τους όρους, χωρίς να το γνωρίζει η Επιτροπή Δανείου...».

Ο πέμπτος εισηγητής, Ελλογιμώτατος κ. Θεόδωρος Δεβενές, μίλησε με θέμα: **«Το Λογιστικόν και Ελεγκτικόν Συμβούλιον της Καποδιστριακής Πολιτείας. Η πρώτη ελληνική διοικητική Αρχή με σημαντικό βαθμό ανεξαρτησίας από την Κεντρική Διοίκηση»**. Ο Ελλογιμώτατος ανέφερε πως το Συμβούλιο είχε, μεταξύ και πολλών άλλων αρμοδιοτήτων: «τη δυνατότητα να διατάζει επιθεωρήσεις και να καλεί για περαιτέρω πληροφορίες τους ίδιους τους Υπουργούς. Ενημερώνει κάθε μήνα το γενικό ταμείο του κράτους με λεπτομερή κατάλογο εισερχομένων και εξερχομένων, ενώ

χορηγεί βεβαίωση- «επίσημο εξοφλητικό» όπως ονομάζεται μετά την θεώρηση των λογαριασμών του Υπουργείου του.»

Τέλος, ο Ελλογιμώτατος κ. Χρήστος Μπαλόγλου ομίλησε με θέμα: «*Η δημοσιονομική και φορολογική πολιτική του Κυβερνήτου Ιωάννου Καποδίστρια*». Ο ομιλητής αναφέρθηκε, ανάμεσα σ' άλλα, στο γεγονός ότι ο πρώτος Κυβερνήτης της χώρας : «όταν ήταν Υπουργός Επικρατείας στο Ιόνιο κράτος, έλυσε προβλήματα οικονομικά, κοινωνικά στην Λευκάδα και στην Κεφαλληνία και είχε μια εμπειρία σαν ασκών οικονομική πολιτική. Για την εξεύρεση των απαιτούμενων οικονομικών μέσων, ο Καποδίστριας επεδίωξε ριζικές λύσεις για την αντιμετώπιση του συνολικού προβλήματος της χώρας και την εφαρμογή αναπτυξιακής πολιτικής καθώς και λύσεις προσωρινές για τη θεραπεία των κατεπειγουσών αναγκών».

Την ημέρα του Σαββάτου, 17 Οκτωβρίου, οι εργασίες εκκίνησαν στην πρώτη Συνεδρία με θέμα «Η διεθνής διάσταση του ελληνικού ζητήματος. Πολιτική και διπλωματία», με προεδρεύοντα τον Ελλογιμώτατο Καθηγητή του Ιονίου Πανεπιστημίου κ. Δημήτριο Μεταλληνό, κατά την οποία ανακοινώθηκαν οι ακόλουθες εισηγήσεις:

Ο Ελλογιμώτατος κ. Ιωάννης Μάζης ανέπτυξε το θέμα: «*Το γεωπολιτικό περιβάλλον του Εθνικοαπελευθερωτικού Αγώνα του 1821*». Ο ομιλητής υπογράμμισε κατά την ομιλία του ότι «μετά την δεύτερη και τελική ήττα του Μεγάλου Ναπολέοντος στο Βατερλώ το 1815 και κατ' ακολουθία την αποσόβηση του θανασίμου για την ίδια κινδύνου εμφανίσεως ενός γεωπολιτικώς ενοποιημένου ευρωπαϊκού ηπειρωτικού χώρου υπό γαλλική ηγεμονία, η Μεγάλη Βρετανία αφιέρωσε την προσοχή της κατά το μεγαλύτερο μέρος του 19^{ου} αιώνας στην αντιμετώπιση του νέου ανερχομένου μείζονος γεωπολιτικού αντιπάλου: της ηπειρωτικής ευρασιατικής δυνάμεως Ρωσίας, προκειμένου να αποτρέψει την πιθανή

κάθοδό της στα Στενά και τη συνακόλουθη έξοδό της στο Αιγαίο, γεγονός το οποίο θα συνεπήγετο την ανάδειξη της μείζονος αυτής χερσαίας δυνάμεως και σε ναυτική δύναμη, με κρίσιμες συνέπειες για τη θέση της Αγγλίας ως κυριαρχούσης των θαλασσών».

Ο δεύτερος εισηγητής, Ελλογιμώτατος κ. Ιωάννης Στριμπής, ομίλησε με θέμα **«Η διεθνοποίηση της Ελληνικής Επανάστασεως και το Διεθνές Δίκαιο: Πολλαπλότητα κανόνων- ενότητα στόχου»**. Μεταξύ πολλών, ανέφερε ότι το καθεστώς της «ουδετερότητας»: «ίσχυε, σύμφωνα με το θετικό δίκαιο της εποχής εκείνης, κατ' αρχήν μεταξύ κρατών, εμπολέμων και ουδετέρων, χωρίς όμως να αποκλείεται υπό προϋποθέσεις η εφαρμογή του και σε άλλους διεθνείς δρώντες, οι οποίοι αναγνωρίζονται ως εμπόλεμοι κατά το διεθνές δίκαιο [...]. Η αναγνώριση μη κρατικών δρώντων ως εμπολέμων, εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια κάθε κράτους».

Η τρίτη εισηγήτρια, Ελλογιμωτάτη κ. Φωτεινή Παζαρτζή, ανέπτυξε ομιλία με θέμα **«Η διεθνής διάσταση του Ελληνικού Αγώνα για την Ανεξαρτησία»**. Μεταξύ άλλων, η κ. Παζαρτζή τόνισε πως στη Δυτική Ευρώπη: «η δημιουργία εθνικών κρατών, εθνικών οντοτήτων, από λαούς που κατά τον 19^ο αιώνα «επαναστατούσαν» ήταν μάλλον ζήτημα εσωτερικής αυτοδιάθεσης- βλέπε Γαλλική Επανάσταση- προς μορφές αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας ή περιορισμένης μοναρχίας. Στην ανατολική πλευρά της Ευρώπης τα πράγματα ήταν κατά τι διαφορετικά, διότι εκεί άργησε η δημιουργία εθνικών κρατών. Στην Οθωμανική Αυτοκρατορία, για παράδειγμα, ένα έναυσμα, ένα συνεκτικό στοιχείο για την διαμόρφωση μιας ταυτότητας, τουλάχιστον σε ότι αφορά τον Ελλαδικό χώρο, ήταν η θρησκεία, η οποία αποτέλεσε και παράγοντα διαμόρφωσης της ελληνικής εθνικής συνείδησης. Μέσα σ' αυτόν τον περίγυρο ξέσπασε η Επανάσταση...».

Τέλος, οι Ελλογιμώτατοι κ.κ. Γιώργος Γαλανόπουλος και Ελένη Παλιούρα, ανέπτυξαν από κοινού την Εισήγησή τους με θέμα **«Αδαμάντιος Κοραΐς: η αναγνώριση της Ελληνικής Επανάστασης και το υπό σύσταση ανεξάρτητο Ελληνικό Κράτος»**. Ανάμεσα στα άλλα που ανέφεραν οι δύο Εισηγητές, τονίστηκαν τα εξής: «η ελευθερία πρέπει να βασίζεται στη δικαιοσύνη και τον ανθρωπισμό, μας λέει ο Κοραΐς, βαθιά επηρεασμένος από τη Γαλλική Επανάσταση, την οποία σημειωτέον, έζησε από κοντά. [...] Προτάσσει με κάθε ευκαιρία την ανάγκη ύπαρξης δίκαιων νόμων. Ελευθερία, άλλωστε σημαίνει, για τον Κοραΐ, να κάνει κανείς όχι ό,τι θέλει, αλλά, όπως λέει και ο ίδιος, ό,τι συγχωρούν οι νόμοι. Στο υπόμνημα «περί Ελλάδος» βρίσκει κανείς μια τέτοια εμβρυακή, ιδεολογική προέκταση της αρχής του κράτους δικαίου.»

Στην δεύτερη Συνεδρία, με θέμα «Ελληνική Επανάσταση και διεθνείς επιρροές» και προεδρεύοντα τον Ελλογιμώτατο Καθηγητή του Δ.Π.Θ. και πρόεδρο της Επιστημονικής Επιτροπής της Ειδ.Σ.Ε. Πολιτιστικής Ταυτότητας, κ. Εμμανουήλ Βαρθούνη, μίλησαν οι εξής Εισηγητές:

Πρώτα έλαβε τον λόγο ο Ελλογιμώτατος κ. Σωτήριος Δημόπουλος και ανέπτυξε το θέμα **«Η επίδραση της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 στις πολιτικές και ιδεολογικές διεργασίες στη Ρωσική Αυτοκρατορία και ιδιαίτερα στο κίνημα των Δεκεμβριστών»**. Ο ομιλητής σημείωσε χαρακτηριστικά πως «το σχέδιο του Ορλόφ ήταν να ενισχύσει στρατιωτικά την Ελληνική Επανάσταση, πυροδοτώντας έτσι έναν Ρωσοτουρκικό πόλεμο που θα κατέληγε και σε μια ένοπλη εσωτερική εξέλιξη.»

Ο δεύτερος ομιλητής, Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης Αρίσταρχος Γκρέκας, μίλησε με θέμα **«Ο ρόλος των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής στην επίτευξη και αναγνώριση της Ελληνικής Ανεξαρτησίας»**. Συγκεκριμένα, ο

εισηγητής μεταξύ άλλων είπε ότι «οι Ευρωπαίοι Φιλέλληνες εξέφραζαν διαφορετική άποψη και στάση από την πολιτική κατεύθυνση των Κυβερνήσεών τους. Συγχρόνως, οι Αμερικανοί κατάφεραν να κερδίσουν την ανεξαρτησία τους και έβλεπαν με θετική οπτική την εξέγερση των Ελλήνων και την απόκτηση της ανεξαρτησίας τους από τον αλλόθρησκο κατακτητή, όπως τον αποκαλούσαν...».

Στη συνέχεια, ο Σεβασμιώτατος Αρχιεπίσκοπος Ανθηδώνος, κ. Νεκτάριος, ανέπτυξε την εξής εισήγηση: **«Οι Πατριάρχαι Ιεροσολύμων Παΐσιος Λαμπαρδής και Δοσίθεος Σκαρπέτης (Νοταράς), οι αγώνες τους για την αναβίωση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας και την απελευθέρωση του Γένους»**. Ο Σεβασμιώτατος, υπογράμμισε στην ιστορική του αναδρομή πως «ο Πατριάρχης Παΐσιος εφρόνει ότι οι Κοζάκοι, οι οποίοι με τας ριψοκινδύνους επιδρομάς κατά μήκος της Μαύρης Θαλάσσης παρενόχλουν διαρκώς τους Τατάρους και τους Τούρκους, ήταν μια υπολογίσιμος δύναμις, η οποία την κατάλληλον στιγμήν θα ηδύνατο να δώσει το τελικόν χτύπημα κατά των Τούρκων, ιδιαιτέρως εάν ευρίσκοντο υπό την προστασίαν της Μόσχας...».

Ο τέταρτος Εισηγητής, Ελλογιμώτατος κ. Νικόλαος Σαπουνάς, μίλησε με θέμα **«Βοήθεια μόνον προς αμάχους: ο λιμός του 1827 και η κινητοποίηση του αμερικανικού Φιλελληνικού κινήματος»**. Ο Ελλογιμώτατος τόνισε μεταξύ άλλων ότι «τέθηκε στο προσκήνιο και το ζήτημα της επιβίωσης του αμάχου πληθυσμού, που όπως είδαμε λιμοκτονούσε, λόγω του καθεστώτος πολέμου. Σύμφωνα με τη Λουκία Δρούλια, η ανάδειξη του ζητήματος σχετιζόταν με τη διαμόρφωση του νέου status quo που ευνοείτο πλέον από τις Μεγάλες Δυνάμεις και αναφερόταν στην επικείμενη αναγνώριση του ελληνικού κράτους· τουτ'έστι, η ίδρυση κράτους ήταν αδιανόητη τη στιγμή

που ο πληθυσμός αντιμετώπιζε μείζονα δημογραφικά και βιοτικά προβλήματα...».

Η τελευταία Εισηγήτρια αυτής της Συνεδρίας, Ελλογιμωτάτη κ. Μαρία Παρθύμου, ανέπτυξε ομιλία με θέμα **«Η Ορθόδοξη Κοινότητα της Κύπρου στην Πολιτική Αντίληψη του Ιωάννη Καποδίστρια»**. Ειδικότερα, η ομιλήτρια αναφέρθηκε μεταξύ άλλων στο γεγονός ότι «η Ορθόδοξη Κοινότητα της Κύπρου εξέφρασε επίσημα τις πρώτες εθνικές διεκδικήσεις της κατά την επανάσταση του 1821, επιδιώκοντας να συνδράμει στο επαναστατικό εγχείρημα των Ελλήνων. Σημαντικά προς αυτή την ενέργεια είχαν συμβάλει εκπρόσωποι της Φιλικής Εταιρείας που είχαν φτάσει πριν την Επανάσταση στην Κύπρο και είχαν μύσει αρκετούς αρχιερείς μεταξύ των οποίων και τον Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Κυπριανό, όπως επίσης και πολλούς προκρίτους...».

Στην τελευταία Συνεδρία του διημέρου αυτού, με θέμα «Ιωάννης Καποδίστριας. Πολιτική και διπλωματία», προέδρευσε ο Ελλογιμώτατος πρέσβυς ε.π. κ. Γεώργιος Πουκαμισάς και συμμετείχαν οι κάτωθι Εισηγητές:

Ο πρώτος ομιλητής, Ελλογιμώτατος κ. Πασχάλης Κιτρομηλίδης, ανέπτυξε Εισήγηση με θέμα **«Ο Ιωάννης Καποδίστριας και η πολιτική θεωρία»**. Ο κ. Κιτρομηλίδης σημείωσε χαρακτηριστικά ότι «είναι ακριβώς αυτή η αντίθεση Καποδίστρια προς Μέτερνιχ- Μέτερνιχ προς Καποδίστρια που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι τοποθετεί τον Καποδίστρια στην εξωτερική τροχιά του Διαφωτισμού. Πάντως, όχι εντός της παρατάξεως των εχθρών του Διαφωτισμού και των πολιτικών, ιδεολογικών παρακαταθηκών που άφησε η ανατροπή της απολυταρχίας στον Ευρωπαϊκό χώρο...»

Ο Ελλογιμώτατος κ. Διονύσιος Τσιριγώτης, ανέπτυξε το θέμα **«Η εξωτερική πολιτική του Ιωάννη Καποδίστρια στη θεμελίωση του Νεοελληνικού κράτους»**. Ο ομιλητής ανέφερε

μεταξύ πολλών πως «η διπλωματική πράξη του Έλληνα Κυβερνήτη για την όσο το δυνατόν ευρύτερη γεωγραφική οριοθέτηση του Ελληνικού κράτους θα συνεχιστεί αενάως μέχρι την υπογραφή του Πρωτοκόλλου του Λονδίνου της 14^{ης} Σεπτεμβρίου του 1831. Αναλυτικότερα, και αμέσως μετά την κοινοποίηση του Πρωτοκόλλου του Μαρτίου του 1829 με υπόμνημά του ο Καποδίστριας [...] προδηλώνει τη σθεναρή απόφαση του ελλαδικού Ελληνισμού να μην αποδεχθεί κανένα περιορισμό των χωροθεωρητικών του ορίων στις Κυκλάδες...»

Ο τρίτος εισηγητής, Ελλογιμώτατος κ. Αντώνιος Κλάψης, ομίλησε επί του θέματος: «**Η διπλωματική στρατηγική του Καποδίστρια 1821- 1831**». Μεταξύ άλλων, είπε ότι ο Κυβερνήτης Καποδίστριας «ήταν απόλυτα πεπεισμένος ότι θα έπρεπε, εκτός όλων των άλλων, να επιβάλλει όσο το δυνατόν περισσότερα και ισχυρότερα εδαφικά τετελεσμένα προκειμένου να διεκδικήσει όσο το δυνατόν περισσότερα και σημαντικότερα ανταλλάγματα προς όφελος της μέλλουσας να ιδρυθεί Ελλάδα...»

Ο Ελλογιμώτατος κ. Δημήτριος Μεταλληνός, ανέπτυξε το θέμα «**Ιχνηλάτηση του επί 190 έτη κλειστού “φακέλου Καποδίστρια” των Εθνικών Αρχείων (National Archives) του Λονδίνου**». Στην ομιλία του, τόνισε πως «το πλήθος των αρχειακών τεκμηρίων επιβεβαιώνει ότι ρωσοφοβία αποτελεί το κατ' εξοχήν πρίσμα προσέγγισης των ευρωπαϊκών ζητημάτων από την βρετανική διπλωματία, η οποία συμβάλλει καθοριστικά στην διαμόρφωση της επίσημης ρωσοφοβικής βρετανικής πολιτικής στην Ευρώπη...»

Ο πέμπτος ομιλητής, Ελλογιμώτατος κ. Ανδρέας Κούκος, παρουσίασε εισήγηση με θέμα «**Οι διπλωματικές προσπάθειες του Ιωάννη Καποδίστρια για τη διεθνή αναγνώριση του ελληνικού ζητήματος και την ίδρυση του Ελληνικού Κράτους, κατά την περίοδο 1821- 1827**». Ο

ομιλητής σημείωσε χαρακτηριστικά τα εξής: «Η είδηση της Ελληνικής Επανάστασης φέρνει σε δυσχερή θέση και τον Ρώσο Αυτοκράτορα και τον Καποδίστρια, λόγω του δεσμού τους με τον Υψηλάντη και αιφνιδιάζεται ο Καποδίστριας, διότι αν και γνώριζε, ήρθε η είδηση πριν λήξει το Συνέδριο. Αποδεικνύεται, όμως, από τη συνέχεια ότι ήταν έτοιμος. Υπήρχε, επιτέλους, ελληνικό ζήτημα και ήταν προς συζήτηση»

Ο Ελλογιμώτατος κ. Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος, ανέπτυξε το θέμα **«Ο Ιωάννης Καποδίστριας και η κοινωνία της εποχής του»**. Ο ομιλητής ανέφερε χαρακτηριστικά ότι αναστέλλοντας την ισχύ του Συντάγματος της Τροιζήνας, ο Καποδίστριας «θέλησε να περιορίσει τις εξουσίες των προκρίτων και να ακυρώσει προσωρινά τις πρόνοιες του Συντάγματος υπέρ ενός αποκεντρωτικού κράτους. Κατά τον Παύλο Πετρίδη, οι εκτιμήσεις του δεν ήταν ουσιαστικά λανθασμένες. Άμβλυναν όμως την ισχύ των δυνάμεων που είχαν κυριαρχήσει κατά την διάρκεια του Αγώνα...»

Η έβδομη ομιλήτρια, Ελλογιμωτάτη κ. Φερενίκη Παναγοπούλου-Κούτνατζη ομίλησε **«Περί της Καποδιστριακής πολιτείας»**. Μεταξύ άλλων, τόνισε ότι ο Κυβερνήτης «ήθελε να παρουσιάσει προς τα έξω μεσούσης της Επαναστάσεως και της διαπραγματεύσεως για το ελληνικό ζήτημα ένα συντηρητικό ελληνικό πολίτευμα. Την εποχή εκείνη, ο ευρωπαϊκός συντηρητισμός φαινόταν ως μόνη διέξοδος για την πραγματοποίηση της ενότητας...».

Τέλος, η Ελλογιμωτάτη κ. Αφροδίτη Κουσούνη-Πανταζοπούλου, ανέπτυξε το θέμα **«Πτυχές της διοικητικής οργάνωσης του κράτους από τον Ιωάννη Καποδίστρια»**. Η ομιλήτρια σημείωσε, αναφορικά με την εκπαιδευτική του πολιτική, ότι «προχώρησε στη δημιουργία σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ήταν όμως

αντίθετος στην δημιουργία Πανεπιστημίου, αναγνωρίζοντας την έλλειψη υποψήφιων φοιτητών...».

Στο πέρας των εργασιών της Συνεδρίας αυτής, ο Πρόεδρος της Ειδ.Σ.Ε. Πολιτιστικής Ταυτότητας, κ. Εμμανουήλ Βαρθούνης, ευχαρίστησε τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμο και τα μέλη της Ιεράς Συνόδου, τον Πρόεδρο της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητας, Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος και Αλμυρού κ. Ιγνάτιο, τις εκδόσεις «Αρχονταρίκι», οι οποίες επιμελούνται την έκδοση των Τόμων των Πρακτικών των Συνεδρίων, καθώς και όλους τους Εισηγητές και τους συντελεστές του Συνεδρίου, που συνέβαλαν με κάθε δυνατό τρόπο στην ομαλή και πρωτόγνωρη διεξαγωγή του, λόγω των υγειονομικών συνθηκών. Ιδιαίτερη μνεία έκανε στα αείμνηστα πρόσωπα του Ακαδημαϊκού Κωνσταντίνου Σβολοπούλου και του Ελλογιμωτάτου π. Γεωργίου Μεταλληνού, που διακόνησαν και κόσμησαν την Προεδρία της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής επί σειρά ετών.

Τέλος, τις εργασίες του Συνεδρίου έκλεισε ο Γραμματέας της Ειδικής Συνοδικής Επιτροπής Πολιτιστικής Ταυτότητας, Αρχιμ. Βαρθολομαίος Αντωνίου- Τριανταφυλλίδης, ο οποίος ευχαρίστησε τον Θεφιλέστατο Επίσκοπο Ωρεών, κ. Φιλόθεο, Αρχιγραμματέα της Ιεράς Συνόδου, για την πολύπλευρη στήριξή του, τον Πανοσιολογιώτατο Αρχιμ. Νικόδημο Φαρμάκη, Γενικό Διευθυντή των Οικονομικών Υπηρεσιών της Εκκλησίας της Ελλάδος για την ολόθυμη βοήθειά του και δανειζόμενος την ευχή εκ του εναρκτήριου χαιρετισμού του Μακαριωτάτου, ευχήθηκε «με τη βοήθεια του Θεού συντόμως να εορτάσουμε με υγεία και με τον προσήκοντα σεβασμό τα 200 χρόνια από την Παλιγγενεσία των Ορθόδοξων Ελλήνων».

Ανακοίνωσε, καταλήγοντας, το θέμα του Ι΄ Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου **«Η επίδραση του 1821 στη**

λογοτεχνία και την τέχνη», όπως επίσης και τον χρόνο διεξαγωγής του, στις 27 και 28 Νοεμβρίου ε.ε. .

Στις Συνεδρίες, παρέστησαν ορισμένοι εκ των Εισηγητών στην Αίθουσα Εκδηλώσεων του Συνοδικού Μεγάρου, απ' όπου συμμετείχαν διά του τεχνικού εξοπλισμού που τους παρείχε η Ιερά Σύνοδος στο εν λόγω Συνέδριο. Η παρακολούθηση του Συνεδρίου κατέστη εφικτή στους ακόλουθους συνδέσμους:

www.ekklisia1821.gr, www.facebook.com/ekklisia1821,
www.twitter.com/ekklisia1821, www.youtube.com/c/ecclesiaTVgr ,
www.facebook.com/ecclesiatelevision

Εκ του Γραφείου Τύπου της Ιεράς Συνόδου